

RÓZSA ÚJSÁG

Német Kiadása: Ungarische Rosen-Zeitung.

VIII. évfolyam.

5. szám.

1895. május.

Évente 6 füzet 6 műmelléklettel.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 korona = 2 forint.

Egyes füzetek műmelléklettel 1 korona = 50 krajczár. — Egyes műmellékletek (rózsakép) 60 fillér = 30 krajczár.

Az »Ungarische Rosen-Zeitung« árai ugyanazok.

Hirdetési díjakat lásd első oldalon.

TARTALOM:

A rózsza kultusza. — Műmellékletünk. — Grand Mogul. — Rózsatövek átültetése nyáron. — Egyetnást a rózsáról. — Rosista és más hasonló elnevezések. — Mi lesz? — A budapesti rózsaszünetpély. — The Queen. — Az ártalmas rózsarovarok. — Rózsák a parkokban. — Jubiláris rózsakiállítás. — A frankfurti rosista-egylet. — Irodalom. — Személyi hírek.

Általános kertészet.

A champignon tenyésztés Párizs köbányájában. — Chrysanthemum nipponicum. — Szobanövények tenyésztése. — Olasz Canna-ujdonások.

Kiadó és
szerkesztő

MÜHLE VILMOS
TEMESVÁROTT.

RÓZSA-UJSÁG.

◀◀ Német kiadása: **Ungarische Rosen-Zeitung.** ▶▶

Megjelenik minden második hónapban, műmelléklettel és két kiadásban: magyar és németben.

Kiadótulajdonos és szerkesztő: **Mühle Vilmos.**

Hirdetések csak $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ és $\frac{1}{1}$ oldal terére vétetnek fel; árai:

Egész oldal 1 kiadásban . . . frt 6 —	Hirdetések, melyek mind a hat füzetben közöltnék, 10% engedményben részesülnek.	Negyed oldal 1 kiadásban . . . frt 1.80
mindkét kiadásban . . . frt 10.—	(A magyar bélyegdíj minden egyes hirdetés után 30 krajczár, mindkét kiadásban tehát 60 kr., mi azonban külön nem számítatik fel.)	mindkét kiadásban . . . frt 2.80
Fél oldal 1 kiadásban . . . frt 3.50		Nyolczad oldal 1 kiadásban . . . frt 1.—
mindkét kiadásban . . . frt 5.25		mindkét kiadásban . . . frt 1.80

A rózsza kultusza.

Oly régi ez, mint az emberben a szépérzék fölébredése. Csak kevés találkozik az emberek között Guise lovaghoz hasonló, ki elájult, ha rózsát pillantott meg; Medici-Mária XII. Lajos francia király neje meg épen utálta a rózsát; noha egyéb virágoknak nagy kedvelőjök volt. Bezzeg máskép beszél Flammariion Camille, a francia hölgyvilág kedvelt természettudosa. Mikor úgy mond, a rózsza illatát beszívom, mikor szíriam szépséget, színei kellemét s első virítása báját megcsodálom: az a gondolat kel föl lelkemben, hogy mindez titokzatos erő műve, mely e nővénynek életet ad, hogy kiválaszsa a levegőből, a vízből, a földből a táplálkozására alkalmas parányokat, hogy összecsoportosítsa azokat zöld levélkébbe, gyöngéd szirmokba, édes illatba. És igaza van, mert a rózsza a természet ideálja, a teremtés remeke.

Nem azt csodálja az angol költő, hogy a rózsának tüskéje van, hanem inkább azt, hogy a tüsök rózsát tud teremni. Nincs is virág, mely a legkülönbözőbb népek regéibe annyira befűződött, mint a rózsza. „Tövis közül nem kell nekem a rózsza“, úgy szól a cseh népdal, de erre a lemondásra is csak azért fakad, hogy rögtön utána tehesse: „Hamis lánynyal többé nem állok szóba.“ Nem is a rózsza az oka ennek.

Az őshajdan kor naiv ember-világa kiválóbb figyelemben a piros rózsát részesítette; már a Szentírás, utóbb meg Homeros, a legrégebb görög költő magasztalja azt. A régi izraeliták hiedelme szerint az egykoron csupán fehér rózsát az ártatlan Ábel kiömlött vére festette pirosra. Sappho, a szerencsétlen görög költőnő, Lesbos alakja, a rózsát a virágok királynőjének nevezi; a derültebb hangulatú Anakreon egész költeményekben ünnepli. A görög hitrege Aphrodite

(-Venus) és a Charis-ok (grátiák) virágává avatta, hogy vele jelképezze azok szépségét, kedvességét és a derült életörömeiket. Ez oknál fogvást kivette a rózsakedvelésből a maga részét Bacchus is, a bor szelleme.

De ez csak a büszkén pompázó rózsafajokra szőtt, a szerény vadrózsza (Rosa canina) ellenben sirvirág volt a görögöknél; Bötticher Cyprusból eredő igen szép sirköveket emleget, melyek a berlini muzeumban vannak s rajtok világosan felismerhető a vadrózsza. Ugyanezen virág hajdan Németországban is szolgált sirékeségül. A régi rómaiaknál a vadrózsza a menydörgés istenének szent virága volt és elejente babonás czélokra szolgált.

A teljesedő rózsát ellenben a vitézség jelvényvirágául tekintették. Midőn Scipio a híres pün vezért, Hannibál legyőzte, diadalmenetén a VIII. legio katonái virágzó rózsagalyakat vittek a kezökben Róma utczáin, mivel ők ostromolták ki a nagy hadverőnek táborát, — ettől fogvást ez a legio rózsát festett a pajzsaira; ifjabbik Scipio pedig, midőn Carthagot bevette, a diadalszekerét ékesítette rózsákkal, mögötte lépdelt a büszke XI. legio szintén rózsákkal ékesített pajzsokkal, mert annak a vitézei mászták meg legelőször a kiostromlott város falait.

Hogy a rózsza iránt növekvő keresletet még a zordonabb évszakokban is kielégíthessék, a messze Egyiptom sem volt a rózsakedvelőknek távolország, szállították onnan bőven és sok mindenféle szert és módot fölhasználtak, hogy az a hosszú úton meg ne hervadjon. Egyiptom híres rózsatermelő ország is lehetett, mikor már Cleopatra, annak fényelő, kéjelgő királynője egyetlen ebédnél 2160 frt értékű rózsát használt el. Rómán kívül a rózsakereskedés másik székhelye Paestum volt, meg a salernoí öblöt szegélyező, valamint a körülötte fekvő tájék; biferi rosaria Paesti, így

nevezte Vergilius azokat a kerteket, hol a rózsák késő őszszel másodszer is virítottak.

Az élvezetek jelvénye és eszköze a császári korszakban lett a rózsá. Nero 360.000 frt árú rózsát tékozolt el egyetlen ebédje alkalmával. Az élvhajhászó Vitellius császárnak útját hintették be a cremonaiak gazdagon rózsalevéllal. Helio-gabalus annyi rózsá viráglevelet szórattott fölülről asztalvendégeire, hogy többen azok közül ott fuladtak, kétségkívül nehéz fejjel. A borozók rózsát tűztek a mulató terem menyezetére s ez azt jelentette, hogy az ott hallottakat kivinni nem szabad. Ez a „sub rosa“, vagyis a titokban való kifejezésnek az eredete és titoktartás jelvényeül a kereszténység első századaiban gyóntató székek ékesítésére használták föl a rózsát.

Azt mondja a rózsá eredetéről az arab rege, hogy mikor Mahomed az égbe ment, arczáról néhány csöpp izzadság alápermetezett a földre s azokból nőtték ki a fehér rózsák; kísérfje Gábor angyal izzadságából a pirosak; lovának El-Burahnak pedig, a melyen menybemenetele előtt Mek-kából Jeruzsálembe lovagolt, a verejtékéből a sárga rózsák sarjadoztak. El Mutawekkil kalifának az volt a közmondása, hogy ő a szultánok királya, a rózsá pedig az illatozó virágok királynője: illő tehát, hogy ők ketten egymással állandó barátságban éljenek. Dsami költő azt beszéli, hogy Kelet egyik országában olyan törvény van, mely szerint bármit szabadon kérhet akármelyik hölgytől az, ki neki ajándékol rózsát adott.

Alig van perzsa költő, ki a rózsát és a fülemülét, a szerelem eme eleven jelzőit meg nem énekelné. Azt mondja Hafiz, hogy a rózsá meg a fülemüle igazolják, mennyire szerelemre van a világ megalkotva. Abul Mani arról biztosít, hogy belepírul a rózsá és fölemeli fejecskéjét, ha a fülemüle csattog. Feridi azt zengi, hogy a fülemüle egyenest a rózsá iránt való szerelmét panasolja el s azért oly szép a rózsá, mert tet-szeni óhajt a fülemülének. Muidi hirnökké avatja a fülemülét a tavasz és a rózsá között. Dsela-leddin-Rumi pedig úgy énekel, hogy mikor a tavasznak és vele a rózsávirításnak vége van, megszűnik zengeni a búlbúl vagyis a fülemüle is, mert búbánatos a rózsá iránt való szerelemből.

Mutogatják Granada mellett a Generaliffe várkastély udvarán a rózsátót ma is, a mely alatt Zoraida szultána találkozót adott egyik Abencerag mór főnemesnek, de Abu Hassan szultán meglepte őket és ez a pásztor óra a rózsabokor árnyában életébe került nemcsak a turbékoló szerelmes párnak, de majd az egész Abencerag családnak. Fraas német utazó előtt föltűnt a Libanon hegy-ség minden kolostorában, hogy a maronita szer-zetesek üdvözletkép neki minden egyes esetben

egy rózsát és egy liliomszálat nyújtottak át; a rózsá mindig centifolia volt és ott csak szeretet-ben részesült, de nem megfelelő ápolásban is.

Megnemesített a kereszténység mindent, a mi vele csak érintkezésbe jött, így a rózsá jelentő-ségét is. E szép virág csakhamar az ártatlanság jelképe lett az első keresztényeknél, sőt egyenest a boldogságos Szűz virágává, ezért ábrázolják oly örömet a szent Szűzet rózsakoszorú keretben a festők, vagy legalább rózsá diadémmal. Azért fél a gonosz lélek a fehér vadrózsától, mivel az úgy keletkezett, hogy Szűz Mária a gyermek Jézus pólyáit terítette ki száradás végett az akkor még piros virágú rózsá bokrára. A rozsdás (rubiginosa) rózsá pedig úgy támadt, hogy a Megváltó vére cseppegett rá az indáira; pár csöpp azonban moha közé hullott és onnan moharózsák (R. muscosa) bujtak elő. Assisiban a rózsálevelek rozsdafoltjai-nak eredetét úgy magyarázza a legenda, hogy Szent Ferenc a kert rózsái közé vetette magát, hogy azok tövisének a szúrása ölje el testében az érzékiséget és kiömlött vére festette meg azok leveleit rozsdás színre.

Nem maradt el a keresztény középkor a rózsá-kultuszban, vannak még ezentúl is legendái, melyeket e növényhez fűzött. Magyarországi Szent Erzsébetről azt mondja egy ilyen, hogy kötőjében rózsákká változtak a szegények számára oda rejtett alamizsna adományok, midőn gyanakvó férje parancsára elő kellett mutatnia, mit tett oda. Van Lucca mellett Mária kőszobor, piros rózsák-tól befonódva; jámbor hiedelem szerint annak illata visszaadta egykor egy néma pásztorgyer-meknek a beszédtehetséget. Az olvasót „rózsá-koszorú“-nak nevezik a németek, mivel annak egyes szemei eredetileg rózsáfából készültek.

Keleti Csehországból ered a monda, mely a fehérhegyi csata után következett vallási villon-gások idejéről emlékezik s a Rózsamezőről szól. Leitomischl közelében, Moraschitz falu mögött az erdő szélén, szántóföldek között kis rét terül; rajta sajtászerű, rendszeren júniusban nyíló rózsákkal ékes alacsony bokrok virulnak, de szobában és cserépbe ültetve e rózsák nem élnek meg. A monda szerint e helyütt gyülekeztek egybe az egész vidék „cseh testvér“-ei, mielőtt számkive-tésbe mentek; ott imádkoztak utoljára együtt s ájtatosságuk végeztével arany áldozó kelyhőket elásva búcsúztak hazájoktól. Azóta teremnek e réten sötétpiros rózsák, és a későbbi nemzedékek szent kegyelele oly nagy volt ez emlékezetes hely iránt, hogy rá sem igen mertek lépni. A ki pedig mégis elég vakmerő volt e kegyelettel dac-zolni, keservesen lakolt meg érce, mint az a paraszt, kinek megbénultak a lovai, mikor a rétet föl akarta szántani; egy másiknak meg, ki már föl is szántott belőle valamennyit és lennel ve-

tette be, az ott termett len szárítása közben elégett a leánya.

Ez a rózsarét eleinte csak a közel környék előtt volt ismeretes; annál nagyobb csodálatot költött, hogy 1813-ban, mikor a Napoleon ellen vonuló orosz csapatok erre jártak, néhány orosz tiszt a rózsarét felől kérdezősködött s mikor megmutatták nekik a helyét, letérdeltek, térdre csúsztak a közelébe és áhitatosan imádkoztak. E rózsaréten a monda szerint valamikor három fejedelem fog egymással találkozni és csak ennek utána jó majd el az igazi béke kora, midőn örökre vége szakad minden háborúságnak. E monda tehát a „cseh testvérek“ tanainak mintegy távoli visszhangja.

A juli Alpok triglavhegyi rózsája eredetét a délszláv népmonda úgy regéli, hogy él ott a magas hegység titokzatos völgyeiben az aranyzarvú hófehér kecskek, a vadászok szívét elérhetetlen vágygyal emésztő Zlatorog; ha ezt a csodaállatot puskagolyó éri, földre hulló izzadságából nyomban kisarjad a gyönyörűség, édes illetű Triglav-rózsa, melyből a megszézt vad azonnal meggyógyul, mihelyt belőle evett.

Megáld a pápa évenként egy-egy aranyból mestersen készült drágakövekkel ékesített rózsát s azt rózsavizzel meghintve valamely fejedelemnek vagy királynőnek küldi el, hogy őt vele az élet mulandóságára figyelmeztesse és a hitben való állhatatosságára buzdítsa. 1888-ban a pápai aranyrózsát Izabella grófnő, a brazíliai császár leánya, regensnő kapta meg; méltányolni akarta a szent-anya az érdemeket ez ajándékkal, hogy a nemes-szívű hölgy a rabszolgaság eltörlése ügyében áldásos tevékenységet fejtett ki. 1890-ben a pápa aranyrózsája a magyar királynéé lett.

A manapság fölkapott rózsáünnepeket, midőn valamely község legerényesebb leánya jutalmat nyer, eredetileg a kereszténység első századaiban egy püspök alapította, — miért piros rózsza nőtt halála után ajkain, melyekkel Isten ígését oly gyakorta hirdette. Később lett egyúttal a mulandóság jelvénye is; ezért egy-egy püspök időnként talált templomi trónján fehér rózsát, mely emlékeztetőül volt oda téve, hogy neki is csakúgy meg kell halnia, mint azoknak, a kik sirontúli boldogságaért imádkozik. A templomok bejárata fölött való kerek díszítés a rózsától vette eredetét és rozetta nevét, de ugyan így alkották meg a tornyok csúcshegyét is; küllőszerű rózsadíszítmenyt tettek a legmagasabb nyúlvány derekára és az úgy bármely világtájék felől kereszt alakot mutatott.

Mig a bogács (Carduus) a skót nemzeti czimer virága, a herelevél Irlandé: a rózsza angol heraldikus növény lett. Ott a fehér (York) és a piros

(Lancaster) rózsza az 1452—1485 évek között dúlt pártharcokra emlékeztet, melyeknek a Tudor uralkodó házbéli VII. Henrik úgy vetett véget, hogy a piros csikos fehér rózsát tette meg jelvényül. Anglia eme rózsakultuszát régi monda kívánja kimagyarázni. Rózsabokorrá változtatott át egy angol herceget a bűvölet és nem szabadult meg alóla előbb, míg csak egy leány rózsát nem szakasztott róla a nélkül, hogy a kezét megsértse, mert az ördög nagyon teli rakta a szép rózsabokrot tüsökkel. Ez a monda szelidebb változatban úgy hangzik, hogy egy angol beteg királyfit rózsából készített orvosság gyógyított meg s a királyfiú hálából arra kérte atyját, venné föl család-czímerökbe a rózsát, mit az meg is tett. Viktoria angol királynő rózsza-rendjelt alapított uralkodása 50 éves jubileuma alkalmából a művészet és tudomány terén érdemesültek kitüntetésére.

A francziáknak úgy látszik különös érzékös van a rózsza szépsége fölfogására. Már I. Ferencz királyuk azt mondta, hogy hölgyek nélkül olyan a fejedelmi udvar, mint tavasz nélkül az év és benne rózsák nélkül a tavasz. 1894-ben az orosz legyilkolt Carnot elnök temetésekor egy tuczat rózsza 150 frankba került, az új elnök csupa piros rózsakoszoruja 4500 frank ára volt. A remontante vagy őszszel is virágzó rózsák 1812 óta ismeretesebbek Franciaországból, hol magról keltek azok némelyei. A rosomenákat Bibert nevelte, a Manetti-rózsa pireni eredetű és 1835 óta nagy föltünést költött Angliában meg Amerikában, mert finomabb változatok anyagául válik be, de nálunk nem elég klimaálló.

A legtöbb fajrózsának műkertészeti neve francia, pl. a provencei rózsáé pompon. Lyonban különösen a sárga színűeket kedvelik. Curtis, a híres rózsatenyésztő, 17-féle rózsailatot volt képes szétkülönböztetni és akár sötétben is megnevezni a rózsafajt, a mely árasztotta. Ma már nem elég-szenek meg minden esetben a rózsza természetes színével, hanem festeni is kezdik, részint avégből, hogy a drágább fajok utánzatát olcsóbban állíthassák elő, részint hogy az eleven virág színét összhangba hozhassák a hölgyek toilettjével.

Német népmese szerint nem egyéb a csipke-rózsa, mint elvarázsolt árva királyleány, kit szívtelen mostohája változtatott a csalt tuskés rózsájává és a ki régi alakját mindaddig vissza nem öltethi, míg csak valamely királyfi őt a bűvölet hatalma alól föl nem csókolja. Felső-Ausztriában a kertekben puszpánggal szegélyezett utak mellett rendszeren rózsyalugas áll. Bécs a fehér rózsákban úgy készít thearózsát, hogy bemártja az eleven bímbót a pikrinsav timsós oldatába és hozzá kevés anilinanget tesz; a halavány rózsát biborpirossá változtatják úgy, hogy eosin és safranin-

nak szintén timsós oldatába teszik, minden rózsát pedig jod-violett segítségével kékes violaszínűvé varázsolnak át.

Mikor a spanyolok 1519-ben Mexikóban partra szállottak, meglepte őket, hogy az ottvaló nép olyan istennőben hitt, a kinek „rózsaszedő“ volt a neve, — siettek is azonosítani Szűz Máriával. De azt is hallották a nép ajkáról, hogy az összes élők első anyja azzal követte el az első bűnt, hogy evett a rózsából. Van 1829 óta Braziliában polgári és katonai kitüntetésre rózsá-érdemrend. Owen angol természettudós is viselte annak a jelvényét. Honduras állam pedig 1868-ban a szent-rózsa érdemrendet alapította.

A magyar nép sem maradt hátra a rózsza kitüntetésében. Azt nevezi rózsájának, aki szeme és szive előtt a legkedvesebb; sőt szóhasználatá annyira a rózsához köti a virág fogalmát, hogy a rózsán kívül is vannak rózsái. Mint a mályvarózsa, őszirózsa, tányérrózsa (napraforgó), kenyérbélrózsa (Tagetes.) a Polyanthes tubarózsa, mely különben gumós sok virágot jelent, szépsége miatt tubarózsának nevezte el, holott az épen nem a galambok rózsája, a pünkösdi rózsának (Paeonia) bazsarózsa elnevezése sem származik a basából, hanem a bazsárból.

Szigligethez közel van az „átok- és áldás-halom“. Eredetéről azt tartja a néprege, hogy vadász kérte meg a környék legszebb leányát, de kosarat kapott, mert volt a leálynak már jegyese, egy paraszt legény. Elérkezett az esküvőjük napja, vígan siklott a násznép szánja a csillogó havon; de midőn egy odvas fához értek, a vadász orvnyila leterítette a menyasszonyt s vőlegénye karjaiban halt meg, — agyonverte a násznép a gyilkost és behányta követ. Ez lett az „átokhalom“, rajta ördögcszékér (Eryngium) nőt, a boldogtalan menyasszony sírján, az „áldáshalmán“ pedig vadrózsa bokor a mai napig pompáz.

Van egy virág, jól ismerem,
Szúrós tövis között terem,
Hajnalpiros a levele,
Mondjam-e, hogy mi a neve?

Hanusz István.

Műmellékletünk.

A jelen színes táblánkon természetűen ábrázolt rózsák újabb keletűek és olyanok, melyek nyert tapasztalok alapján mint első rangúak ajánlhatók.

1. Prince A. de Wagram. Cochet-féle tenyésztes nemes és elegáns alakkal. E rózsza remontáló, erőteljes növésű, gazdagon virágzik és üdészetre kiválóan alkalmas. Legjobban a — h i d e g á g y b a n fejlődik, a hol is a legszebb színezetet nyeri el. Bimbói gömbölyűek, virágjai nagyok, gyönyö-

rűen teltek és oly piros színt mutatnak, milyennél szebbet nem kívánhatunk. Biborfényében, mely a párták alapja felé még néhány árnyalattal sötétül, kárminpiros fényfoltok lángolnak fel valóságos „fen follet“-hez hasonlóan. Középe állandóan a külső párták színe mellett marad és csak itt-ott mutat világosabb szegélyt. Ajánlatos e fajzatra az eddiginél nagyobb figyelmet fordítani.

2. Augusta Victoria császárné. E név említése elegendő arra, hogy minket e remek tenyész-rózsa leírása alól felmentsen.

3. Rosario Castel. (Pries. 1892. Thea.) A fajok nagy tömegében többnyire nagy rózsák után kapunk és e buzgalmunkban gyakran valóságos gyöngyöket nézünk el, melyeknek becsét nem annyira a rózsakedvelő mint inkább a virágkötő tudja felfogni és kezeik között keletkező virág-csoportozásoknak épen általuk adja meg a költészet és báj kellemét, amit semmi más virág által nem tudna helyettesíteni.

Rosaria Castel csak közép nagyságu, néha még kicsiny is, de azért a formaszépség és színharmonia tökélyét hordja magában. E rózsza a Grace Darling egy remek újrafeltámadása, kisebb ennél, kedvesebb és sokkal szebb, egy virág mely elbájolja az embert. Fejlődése kezdetén fehér, aztán gyengéd, fényes rózsaszínű árnyalatot kap, mely csak a szegélyen megy át friss, élénkebb színbe. Középe hajnalpiros, de erőteljesebb színnel, illata kellemes, bár nem erős. Sajnos, hogy termete nem egészen tökéletes; nem eléggé erőteljes, de e körölményt e kedves rózsza kiváló virággazdagságával feledteti.

4. Ernst Metz. (Guillot 1889. Thea.) E fajnak eleinte nem sok fontosságot tulajdonítottunk, mert a növény meglehetősen gyenge volt és kevés hajlamot mutatott a virágzásra. Sőt az első virágok sem bírtak valami különös vonzóerővel. Két-három év letelte után azonban más tapasztalatokra jutottunk; az addig meggyökeresedett növények a harmadik esztendőben erős hajtásokat kezdtek fejleszteni és lombzata dúsabb és élénkebb lett. Virágjai is évről évre nemesbedtek és most már a leggyönyörűbbek közé tartoznak, melyeket nem könnyen nélkülözhetnők. Konstatáljuk tehát, hogy e fajnak előbb helyét és talaját meg kell szoknia, hogy aztán nagyszerű tulajdonságait a legjobb színben feltűnthesse. A virágok egyenes, igen erős száron ülnek és bimbói hosszúkaság, könnyen nyílnak. A külső párták némileg bodros sorai szépségéből nem vonnak le semmit. Színe a leggyengédebb rózsaszín és a legvilágosabb kármin egybeolvadó vegyülete, halvány, nem fénylő és csak közepén valamivel élénkebb. A virág néha igen nagyra nő, jól telt és illata kiválóan finom.

Rosa hybrida bifera.

Grand Mogul.

W. Paul 1888.

Williams A. K.-tól származik. — Növénye igen erős, virágja óriási nagy, telt, fényes sötétkarmazsin, skarlátvörös fekete lehellettel.

Rózsatövek átültetése nyáron.

Néhány év előtt kénytelen voltam — miután ház és kert és így kis rózsakertem is eladatott — rózsáimat nyár közepén (augusztus havában) átültetni, mivel a rózsakert megtartása lehetséges nem volt.

Mínthogy egyik vagy másik olvasó esetleg hasonló helyzetbe jöhet, el akarom mondani a nyár közepén eszközölt átültetéseknel tett tapasztalataimat.

Mindenekelőtt az általam bérelt új területet megfelelően előkészítettem, a föld forgattatott, műtrágyával és különösen homokos földdel átkevertettem a könnyebb gyökérképződés céljából. Azután valamennyi rózsán a leveleket egészen a középhajtásig leszedtem és a töveket a gyökércsomó lehető kimélete mellett sajátkezüleg óvatosan kiszedtem, (munkás keze ily munkánál nem mindig nagyon megbízható) vigyázva becsomagoltam, azonnal új helyére, leendő rózsakertembe vittem, ahol azonnal ép oly óvatosan elültetettek. A beültetésnél finom compostföldet használtam, a gyökércsomókat félig e földdel betakartam és a teljes feltöltés előtt jól megiszapoltam. Ugy a talajt a törzs körül, valamint magukat a töveket is egészen a koronáig mohával takartam be és a talajt, mohát és a koronát sűrűn megöntöztem és meglocsoltam.

Habár az említett esztendőben a nyár igen forró volt, mégis abban az örömben részesültem, hogy a rózsatövek legnagyobb részét megtarthattam. A legtöbb tözs új leveleket és hajtásokat hozott és némelyike még bimbót is hajtott késő őszig; tavasszal a fenmaradt rózsák megint erőteljes hajtásnak indultak és dús virágzatukkal megörvendeztettek.

Érdekes volt az egyes rózsafajok érzékenységét ezen — az adott körülmények folytán erőszakos — eljárással szemben mutatott érzékenységét megfigyelni. Így a tearózsák — feltevéseimnek megfelelőleg többszörösen visszamentek és így elvesztettem Maréchal Niel, Odam, Cathérine Mermet, néhány Gloire de Dijon törzseimet és a Noisette-Hybride Boule de Neige-emet; jól tartották magukat ellenben: La France, néhány Dijon, Souvenir de la Malmaison, nagyobb mennyiségű remontáló rózsza, különösen Général Jacqueminot, valamint a szép Marie Henriette tearózsza és a legtöbb jó gyökerű Hermosa és Cramoisi-rózsza.

A részben jó eredményt mindenekelőtt a levél leszedésnek, a mohába való burkolásnak és a rózsatövek sűrű megöntözésének és meglocsolásának tulajdonítom.

Jablanzy, Bécs melletti Penzing.

Egyetmást a rózsáról.

Nem korunk divathajhászása az oka, hogy az összes virágok közül mindenütt és mindenkor a rózsát becsüljük legtöbbszörre. A rózsza ép oly idős mint az emberiség és külön irodalmat teremtett magának, mely bővebb, mint bármely más növényé.

Aligha létezik is kellemesebb foglalkozás, mint rózsát nevelni, és mennyi öröm, ha látjuk, hogy kedvenczeink megértének. A rózszaápolás oly művészet, melynek a természet szabja meg irányát, és ezért is áll e művészet egyedül csak a rózsza szorgalmas és állandó megfigyeléséből, sajátosságainak és kívánalmainak megértéséből; és ha aztán megadjuk neki azt, a mit természete megkíván, dús jutalom lesz érte osztályrésünk.

Azonban a legritkább esetekben vagyunk mi az ajándékozók, sőt a legtöbbször mi kapunk ilyet és emellett nem is vagyunk igénytelenek. Szemnek gyönyört, formatökélyt, különös színezetet és varázsos illatot, erőteljes növést és igen dús virágzást követelünk a rózsától.

Valóban, mi nagyon szerények vagyunk igényeinkben, különösen ha még figyelemre méltatjuk mindama körülményeket, melyek között a rózsának gyakran nőnie és virágoznia kell! Mily sokszor lesznek egészen magukra hagyatva, és hányszor látszik lehetetlennek, hogy a rózsza a neki juttatott ápolás kevés volta mellett még egyáltalában vegetáljon is tudjon!

Hanem a rózsza oly háladatos, mint ritkán más virág. Háladatos a legkisebb kézmozdulatért, melyet az ő kedvéért teszünk és virágzással, illattal és színnel jutalmazza. Ne hagyjuk tehát a rózsákat ápolás és felügyelet híján; ne hanyagoljuk el őket, — a mint ez sajnosan elég gyakran megesik — mert különben nem gyönyörködhetnek többé, és minden szépséget megformát nélkülöző növényekké fognak sülyedni. Ha nem volt szándékunkban őket ápolni, úgy, amint azt elvárhatják, — hiszen akkor kár volt őket egyáltalában ültetni is.

Én is azok közé tartozom, kik a rózsától mindent követelnek, de mindent neki meg is adnak, mit kíván. Kölcsönösségen alapul tehát, ha kívánságaink végcéljánál találkozunk.

Hanem azért nem mindent fogadok el színaranyrak, amit rózsának hívnak, és folyton rostálom gyűjteményemet. Illat nélküli rózsza nekem már elejétől fogva nem kell, és bármely kevésbé szép alakú de illatos rózsának előnyt adok minden bármennyire szép alakú de illat nélküli rózsza felett, mert az illat a rózsza kellemének zománca. Legszebb formának tartom a hosszúkás golyóalakot mélyebb centrummal, melynek viráglevelei némileg imbrikuálva vannak; a bimbónál legjobban

szeretem a megnyult, telt és mégis könnyen nyíló alakot, aminőt a tea- és teahybridaosztályban legsűrűbben képviselve találunk. A csésze- vagy laposan imbriquált forma valamint a hegyes, zárt középpel bíró golyóalak nem bírná megnyerni tetszésemet, míg az egyszerűen nyílot csak park-rózsának, — az úttól távolra ültetve, ahol inkább a virággazdagság mint az egyes virág jön tekintetbe — fogadnám el.

Szükséges továbbá, hogy a rózsának szép erős szára legyen, melyen szabadon és biztosan ül és mely meggátolja hajladozását, mert semmi sem kellemetlenebb, mint ha a virág a föld vonzerejét túlságos mértékben feltünteti. Ami a szint illeti, ép úgy szeretem a gyengéd — de az átmenetben is distingvált, — valamint az erőteljes, erősen falrakott színeket is.

Minden körülmények között azonban nem állhatom az ibolya — lila — és piszkossárga színeket. Állítsunk bár, Ernst Metz rózsát gyengéd színárnyalatával, vagy „Prince A. de Wagram“-ot lángoló piros színével, melyben szinte a tűz sistergését véljük hallani, vagy akár „Maréchal Niel“-t egy The Bride mellé, mégis egyik szint ép oly szépnek találjuk mint a másikat, ép oly vonzóknak és ép oly tökéletesnek. A lilaszínű virág azonban, mely a természettől arra látszik hivatva, hogy a virágok hervadását és színvesztését demonstrálja, vagy a piszkos-ibolyaszínű virág csunya szindisharmonijával talán mégis csak inkább ellenmint rokonszenvet ébreszthet a rózsza iránt.

W—y.

(Vége következik.)

Rosista és más hasonló elnevezések.

Néha már túlságossá válik a könnyelműség, melylyel rózsatermelő egyének elnevezésénél eljárának és egyrésztől nem nélkülözi a neveléséges oldalt, másrészt bosszankodást is okoz és nagyon alkalmas arra, hogy a távol állók helytelen fogalmakat szerezzenek, különösen már azon okból is, mivel ép a szaklapok — igaz, hogy a másodrangúnak — azok, melyek az elnevezéseket nem nagyon szigorúan veszik, kivált, ha bizonyos dicsőítgetésekről van szó.

Hiszen az elnevezés oly egyszerű és önmagából folyó dolog, hogy bizony szükségtelen is volna ezek felett értekezni. — Rózsatenyésztő mindenesetre oly ember, aki új rózsák előállításával és hybridisatiójával foglalkozik, jöllerhet kereskedik is rózsákkal — és egy rózsza kertész,

aki csakis a kereskedelem számára nevel rózsákat, csak nem nevezhető rózsza tenyésztőnek. A kerttulajdonos, aki kizárólag magánélvezetére ápol rózsákat, még mindig csak rózsza kedvelő és még nem rosista, mert „rosista“ elnevezés alatt azokat értem, kik nemcsak egyedül és kizárólag rózsákat nevelnek és tenyésztenek, hanem egyszersmind a rózsaismében teljesen jártasak, azokat, kik ismerik a rózsákat, velük bánni tudnak és őket minden egyes részleteikben és tulajdonságaikban teljesen megértik.

Egyedül ama körülmény — hogy valaki véletlen folytán új rózsához jut, melynek létrejötte végett ujját sem mozdította és mely úgyszólván ölébe hullott — kizárja a jogosultságot, hogy ez rózsatenyésztőnek neveztessek, mert, hogy annak mondassék, az ujdonság előállítását rendszeresen kellene üznie; eredménynyel-e vagy nem, már ez esetben nem sokat mond, mert példának okáért Drögemüller is rózsatenyésztő, de hogy rózsaujdonságai tetszenek-e, az más kérdés. — De épenséggel neveléséges oly magánszemélyeknek adott „rosista“ elnevezés, akik talán vagy száz, esetleg több rózsát kisebb-nagyobb szerencsével továbbá polnak és rosariumuk izléses elrendezése, rózsánövényeik formaszépsége és fajaik szinompájája által városkájukban bizonyos fontosságra tesznek szert körülakó kedvelők szemében, kik azonban a rózsaismeretek bővítésén nem dolgoznak, vagy dolgozni nem tudnak.

Különböztessük meg tehát értekezéseknél és különösen, ha szaklapokban van szó, nagyon élénken ezen elnevezéseket: rosista, rózsatenyésztő, rózsakertész és rózsakedvelő.

W—y.

Mi lesz?

Nem hiába vagyunk kíváncsiak az ezidei virágujdonságokra. A tenyésztők leírásai szerint oly változatos és jó anyagban bővelkedő virágtermésünk lesz, hogy a bimbók kinyílását alig várhatjuk meg. Mialatt tehát az egyes növényeket, melyeknek nagy része mint ilyen és pedig még sokáig nem fog bennünket kielégíteni sorra vesszük, néhány ujdonság jut eszünkbe, melyeket not on purpose, az ujdonságok legutóbbi leírása alkalmával sajnálatunkra felemlíteni elfelejtettünk.

Madame Anna Heinitz. (Bourbon hybrid.) Tenyésztő Heinitz W. városi kertész Laibachban. Souvenir de la Malmaison és La France keresztezéséből származik. Csak jövő esztendőben kerül forgalomba, az idén lesz a „kisérletezés“. A

Heinitz úr által e czélből rendelkezésünkre bocsátott erőteljes példány szépen hajt és teljesen megfelel izlésünknek. Az 1892-ik évben termékenyítés által nyert rózsát Heinitz úr megfigyelve, azt írja nekünk, hogy hajtási képessége és termete teljesen a „Souvenir de la Malmaison“-é, míg színe és fénye „La France“-ra vallanak. Nálunk töltött próbaévének és próbavirágzásának eredményét meg fogjuk írni.

Belle Siebrecht. (The hybrid.) Tenyésztő Alexander Dickson et Sons. La France és Lady Henry Fitzvilliam keresztezéséből származik. Siebrecht et Wadley new-rochelli (N.-Y. Amerika) czég 4000 dollárért megvásárolta és forgalomba hozta. — Kiváló szakfértiak rendkívül becses rózsának mondják, amerikai szőlásmód szerint a század legszebb rózsája. A tenyésztő röviden következőkép írja le: „A növény erőteljes, egyenes

felfelé álló hajtásokkal, lombzata nagy és tömör, bőrszerű barna színnel. Virágjai igen nagyok, nemes alakuak és gyönyörű világos rózsaszínűek, (Császár-rózsaszín — ?) és szilárd, egyenes, hosszú nyélen ülnek. A növény dús virágzású, elsőrangú hajtási faj és virágjai tartósak.“ — Nos, többet mi sem kívánunk!

Helen Keller és Mavourneen. (Remontant.) Tenyésztője Dickson et Sons. Elsőrangú rózsák. Az előbbi a jó hajtási rózsza minden jó tulajdonságait egyesíti, fényes cseresznyeprós színű, erős szép termettel és a'akkal, mellette késő ősziig dús virágzású. — Utóbbi igen jó rózsza, gyengéd ezüsthéjű fehéres hússzínű, alapja rózsaszínnel árnyalva; jó növési és feltűnően erőteljes lombozattal bír. Legjobban erősen megnyesett tövön virul. Mindkét faj többszörös kitüntetésben részesült.

A budapesti rózsáünnepély.

Az „Uj Idők“*) című legelőkelőbb magyar folyóiratból, mely a művészeti élet minden eseteit figyelemmel kíséri és kitűnő szerkesztése valamint dús tartalma folytán rövid fennállása óta egy családban sem hiányzik, vettük át a fönti fénykép-felvételt azon nemeskeblű társaságról, mely a jó-tékonyosság szolgálatába állva, a muzeumkertben

rendezett „Rózsáünnepélyt“ oly vonzóvátette, hogy előtte kitérni nem lehetett. Bájos mosolylyal és lebilineselő tekintettel tudtak e „Rózsák“ rózsáikon magas árakon túladni; nem hiába is nevezi őket ez „Uj Idők“ „kedves zsarolóknak“, mert a megjelenteket mind rabszolgájukká tették.

*) Singer és Wolfner kiadása Budapesten.

The Queen.

Rosa indica odorata.

Dingee & Conard 1890.

Virágja tisztafehér, nagy, teljes, készséggel nyíló, jóillatú.

Növénye erős és dúsvirágzatú.

Az ártalmas rózsarovarok.

A kis rózsabogár. (*Melolontha horticola* L. — *Philoertha*.) E bogár kertjeinkben és azokon kívül május és június havában tűnik elő, mindenütt többé-kevésbé gyakori és különösen a rózsákon található, melyekkel gyakran csúnyán elbán azáltal, hogy a virágleveleket és portartókat lerágja és a bogyókban leendő eredményt kisebbiti. Gyakran azonban törpe gyümölcsfákat is megtámad, melyeket egészen kopaszra rág. A nőtény tojásait leginkább a kertek puha földjébe szereti rakni és lárvái, melyek a cserebogáráihoz hasonlítanak, épúgy mint ezek — a vetemények gyökereit eszik. Néha cserepes növényeken is előfordulnak.

A bogárnak háromlevélű tapogatója van, meglehetősen lapos és nyakpajzsossal van ellátva, mely a középen a legszélesebb és meglehetősen hegyes hátsarkai vannak. A szárnyfedelek laposak, némileg szegletes vállakkal és az altest végét szabadon hagyják. Az egész felső oldal hosszú, bozontos szőrökkel van befedve, feje, nyakpajzsa és vértje fémfényűek, feketés-zöldek vagy feketés-kékek is, szárnyfedelei sárgásbarnák, néha a varratnál és a külső széleknél sötétebb is. Sekélyes hosszrovátkái vannak, melyeket szabálytalan pontok fednek. Alsó oldala fekete zöldes fényűvel, lábai feketék. Hossza 9–10 $\frac{m}{m}$, szélessége 5–5 $\frac{1}{2}$ $\frac{m}{m}$.

E bogarakat le kell verni, mint a cserebogarakat, de e mellett figyelemmel lenni arra, hogy sokkal mozgékonyabbak ezeknél és repülni szeretnek. Ha cserepes növény betegeskedni kezd, fordítsuk fel, és azonnal megtaláljuk a gonosztevőt, vagy ha nem, ültessük át a növényt, s akkor meg fogjuk találni.

A közönséges rózs- vagy aranybogár. (*Cetonia aurata*) meglehetősen ismert és gyakori állatocska, szépen fénylő aranyzöld színnel néhány fehér folttal a nem egészen sima szárnyfedeleken Nyáron szintén a rózsákat keresi fel és a leveleket és himportartókat leesi. Ha terhessé válik, könnyen leszedhető, leverni azonban csak egész borus és hűvös napokon szabad. Lárvája az erdei hangyaboglyában él.

Az érdes rózsabogár. (*Cetonia hirta* vagy *hirtella*.) Már kora tavasszal mutatkozik különösen a fűzfavirágon és pityangon és a kertben különböző virágokon valamint gyümölcsvirágokon is, melyeket lerágcsál. Néha sok millióra menő csapatokban lép fel és akkor tönkreteszi a rozs- és rezepeföldeket.

Aranybogár ez kicsinyben, de halványfekete, végig sűrű, hosszú és elálló szőrözettel fedve, különösen a mellpajzson. A néhány gyenge hosszrovátkával ellátott szárnyfedeleken néhány fehéres

folt, a mellpajzson erős középvonal. Hossza körülbelül 10 $\frac{m}{m}$.

A foltos rózsabogár (*Cetonia scitica*). Németországban gyakori és Dalmáciában a buza és a hüvelyes vetemények pusztítójaként ismeretes, Déloroszsországbán az előbbivel egyetemlegesen mint a gyümölcsfák virágainak megrontója tünt fel. Fekete faj ez fémfényűvel; kevés és rövid szőrözettel, a mellpajzson és a szárnyfedeleken hófehér pettyekkel. Lárvája rothadt trágyadombokon, szemétdörmökben s hasonló helyeken él.

Úgy az előbbi mint ezen fajt is erős figyelemmel kell kísérni, és ahol gyakran mutatkoznak, leszedendők és elpusztítandók. E czélra derűs napokat kell választani, mert borus időben szeretnek elrejtőzködni. A sodró zsákkal nem sokra megyünk, mert meglehetősen erővel kapaszkodnak.

A rózsalevél-darázs (*Tenthredo Rosae* Fbr. *Hylotoma*). A tökéletes rovar májusban lép fel és másodizben szeptember és októberben az összes rózsafajokon. A nőtény egy neki alkalmas fiatal hajtást keres ki magának, 2 sorban álló több bevágást csinál, mindegyikbe egy petét rak és a nyílást aztán ragadós nyálkával tapasztja be. Ha ily módon 8–10 petét elhelyezett, más hajtásra megy, vagy más rózsátőre is, míg mind a 40–50 petéjétől meg nem szabadult.

A velük telerakott hajtások feketére válnak, megöbülnek és tönkre mennek, miáltal a rózsátő még sokkal nagyobb kárt szenved mint a lárvák falása által, melyek 8–10 nap mulva kibujnak és a leveleket szélüktől kezdve egészen az erősebb erekig leeszik. Mikor pihennek hátsó testrészüket oldalt hajlítják; ha zavartatnak, akkor felkunkorodnak, körülbelül S alakot képeznek és testükkel ide-oda, fel-alá ütnek. Négyyszer vedlenek, anélkül, hogy valami nagyon változnának. 18 lábuk van, kékeszöldek, hátukon foltosak vagy egyöntetű narancssárgák és hat az utolsó gyűrűig nyúló lárvával van telerakra, melynek mindegyike szőrözött. Ezek mellett még mindegyik oldalon egy-egy nagyobb fekete folt van, néha még egy kisebb is. A leghátsó gyűrűn még egy fekete vakfolt is van. A darázs feje eleinte feketésbarna, végül sárgásbarna két összekötött fekete folttal. Csápjai, háta és a törzs melle, a lábak végei, a lábszárak és tagok csucsei feketék, a barnasárgás szárnyak mellső széle és a szárnypettyek feketebarnák.

A ♀ 8 $\frac{m}{m}$, a ♂ 10 $\frac{m}{m}$ kiterjesztett szárnyhossza 17–20 mm. A darázs augusztusban bujik ki a gubóból, melynek külső rétege bőrkötésű, a belső szilárd és sűrű, és a tőle származó második költés télen át begubózva marad.

A szembeötülő és nem szilárdan ülő állárvak könnyen leverhetők valamely alájuk tartott ernyőbe

vagy kendőbe. Maga a darázs tömegesen pusztítható, ha a rózsaujtetvények közé keskeny petrezselyemágákat ültetünk be. E növény virágjait rendkívül szeretik és különösen napfénynél, midőn előrepülnek, könnyen elfoghatók.

A fehéröves rózsza - fűrészdarázs. (*Tenthredo cinctus*. L. — *Emphytus*.) Karcsu, két szél- és csak három alszélséjttel, melyek közül a két első a visszafutó ereket felveszik, és egy ferde kereszt-érrel a lándzsaalakú sejtben. Csápjai rövidek, végük felé mindinkább vékonyodók, kilencztagúak és a harmadik és negyedik tag egyenlő hosszúak. Az egész test fekete, csak a nősténynél van az ötödik altestgyűrűnél egy alul kissé nyitott fehér öv. Lábai a száraktól kezdve sárgászörösek, lábczomb és öv között a czombgyűrűn fehérek (amit persze csak alulról láthatni), a nősténynél a szárak is ily színűek. A szárnyak mellső szegélye vörössárga, a szárny petty a gyökérnél fehéres. Hossza $9\frac{1}{2}$ $\frac{m}{m}$, kiterjesztett szárnyai 16 $\frac{m}{m}$ szélesek.

Lárva hátul vékonyabb, keresztredős, érdes és bársonyszerű, felül sötétzöld le egy egész sor sötét foltig, ezek alatt pedig és a hasán zöldesszürke. Feje sárgásbarna sötét szemfolttal. Hosszúsága 14 $\frac{m}{m}$. Május végétől kezdve egész augusztusig eszi a rózsaleveleket, mi alatt azonban azok hátlapján ül.

Bebábozás végett, — mi alatt fehér selymes gubóba fonja be magát, — vagy valamely farepedésbe, vagy lehullott lomb alá vagy kiváló előszeretettel lenyesett rózsafaágak belébe megy, ahova 2—3 hüvelynyi mélységbe furódik, úgy, hogy azt lehetne hinni, hogy a belől táplálkozik, ami azonban nem áll. Tavasszal kibújik a darázs.

Az álhernyókat leverik, a lehullott lombot gereblyével halomra rakják, ahol trágyával vagy trágyaléval keverik és a száraz ágakat hernyóival erősen hátranyesik.

A fekete vagy egyenlőtlen rózsalevel-darázs. (*Tenthredo difformis* Pzr. — *Claudius*.) Világoszöld bájának 20 lába van, hátrafelé vékonyodik és barna szőrrel van fedve; hátán sötétebb középsáv van és mellette egy hasonló vonal, miáltal a hát oldalvást határoltatik. A kiálló oldalredők világosabbak, szivalakú feje barnás, sötétebb homlok és fekete szemfolttal. Az utolsó vedlés után a testszín világos barnásszürkére válik, az oldalvonalak azonban sötétebbek lesznek és a gyűrűk redője előtt feketés petty áll. Hossza körülbelül 11 $\frac{m}{m}$.

A nőstény, mely májusban vagy júniusban lép fel, a levél hátlapján a középérbe néhány tojást rak. A 8 vagy 10 nap múlva előtűnő bábok a

levél alatt ülnek és lyukat rágnek abla. Ha zavartatnak, összekunkorodnak és leejtik magukat. Körülbelül június végével megnöttek és a száraz levelek közt szilárd, selymes gubót készítenek maguknak, melyből a darázs szeptemberben kibújik és újra petét rak. Az ezekből kifejlődő bábok azonban mint ilyenek télen át a gubóban maradnak és a következő év május vagy június havában a darázst szolgáltatják.

A darázs egészen fényes fekete, csak a szárnyak és a lábak a tértől kezdve fehéresek, a szárcsúcsok és a leghátulsó lábak tagjai gyakran barnásak. A kevéssé sötét, barnán erezett szárnyaknak egy szélséjttük és három alszélséjttük van, melyek közül az első néha oszlott, úgy hogy belőle megint négy lesz, melyek közül aztán az első nagyon kicsiny. Csápjai rövidek, szőrmenűek, kilenczrétűek, a nősténynél egyszerűek; a hímnél azonban a harmadik tagon egy lefelé álló fog és távolabbra négy, a vége felé kisebbedő, befelé álló ág van. Hossza $6-7$ $\frac{m}{m}$.

Az aranyárga rózsasodró. (*Tortrix Bergmanniana*.) Amint a levelek kifejlődnek, megjelen a hernyó és legnagyobb előszeretettel az ágcsúcsokon a levélsomókat összesodorja, hogy a leveleket és különösen a virágbimbókat megegye s aztán a selyemből font lakásban magát bebábozza.

A báb aztán kikuszik és a levélsomóból kilátszik. A pillangó aztán június és júliusban a rózsabokrok körül röpköd és petéit az ágak tövébe rakja, ahol azok rendszeren áttelelnek és ritkán nyujtanak másodszori költést.

A rózsasodró mellső szárnyai citromsárgák, rozsdaszínű, rostélyszerű rajzzal, elől és a szegélyen barnák, utóbbi belső része fémfényű, azonkívül három keresztzszallag és a különben sárga rojtok a belső szegleten ugyanezen fényvel bírnak. Hátsó szárnyai hamvas szürkék. Hossza 6 $\frac{m}{m}$, kiterjesztett szárnyakkal 14 $\frac{m}{m}$.

A 16 lábú kis hernyó zöld, fent vörösbe, oldalvást zöldbe játszó, néhány határozatlan, élénk zöldszínű petytyel. Feje, nyakpajzsa és mellső lábai feketék, hátsapója barna.

Az ember a levélsomókat szétnyitja és a hernyót kiveszi, vagy — ami már durvább módszer — az ujjak között összenyomja.

Télen a rózsabokrok, különösen az ágbogagnál lekeférendők s akkor a petéken kívül sok más rovat pusztitunk el. Ugyanez történik részben, ha a régi fát korán kivágjuk.

A hárompontos rózsasodró. (*Tortrix tripunctana*. — *Grapholita*. — *Paedisca*.) Mellső szárnyai barnás-fehérek határozatlan, tiszta fehér keresztvonalakkal; a gyökértáj és csúcsa szürkésbarna, előbbi

valamint a vékony szegélyzet a mellső szél irányában középig keresztullámszürke színnel.

E szegélyzettel szemben a belső sarokban halvány szürkésbarna, aztán a szegély felé ezüsthényű folt és ép ily színű csík van; e kettő között a barnásfehér alap és ez utóbbiban három fekete kicsiny petty. A csápok vöröses sárgák. A szárny csúcsa sötét szürkésbarna, hátsó szárnyain világoszürke rojtok vannak. Hossza 8 $\frac{m}{m}$, szárnyhossza 20 $\frac{m}{m}$.

A hernyó feketészöld világosabb hassal. Feje, mellső lábai és nyakpajzsa feketék. Utóbbi elől fehér szegélyzetű és a közepén fehér metszettel. Hossza 9–10 $\frac{m}{m}$. A harmadik rózsasodró:

A fehérszárnyú rózsasodró. (*Tortrix roborana* W. V. — *Grapholitha*. — *Paedisca*.) Az előbbihez nagyon hasonlít, de a gyökértáj sötétebb és egy csík a szegélyen, valamint a mellső szárnyak csúcsai pirosak, a belső szeglet petyjei halványabbak, a belszeglet táján nagyobb fekete folt, e fölött és kívül még néhány ehhez hasonló kisebb folt. Csápjai barnák, valamivel nagyobbak mint az előzőéi.

A hernyó kissé tömzsök, piszkosbarna, durva, feje barnássárga, az osztott nyakpajzs és hátsapója fekete, hátán minden gyűrűn négy, trapezben álló szemölcsöcsel. 17 $\frac{m}{m}$ hosszú.

Mindkét faj nagy kártevői a rózsáknak és néha alig hagynak meg virágot. Az előbbi különösen a virágbimbót rágja le, az utóbbi a leveleket is hozzáveszi, amennyiben tavasszal a hajtások csúcsait összefonja és mindent elpusztít. Különben ruhus fajokat és crataegákat is megtámad. Május végével ott bábozzák be magukat, ahol élőködtek és júniusban vagy júliusban pilangókká lesznek.

Ellenszerűl csak a hernyóknak az összegöngyölt levelekben való összennyomása vagy azoknak más úton való leszedése is szolgál.

Kivánatos volna, ha e folyóirat olvasói tudnák, mely vidéken és mily mennyiségben léptek fel ez évben ezen rózsapusztító rovarok, mert tudvalevő, hogy némely esztendőben e rovarok egynémelyike fel sem lép, míg a rá következő évben óriási mennyiségben jelentkeznek és a rózsák közt iszonyú pusztításokat visznek végbe.

Akinek csak volt rózsatöve, az ismeri a rózsalevétetvet (*Aphis rosae*) is, mely a szabadban is gyakori a rózsákon, ép így a rózsapajzstetvet, (*Coccus rosae* Bouch.—*Aspidiotus*), mely a sok támadásnak kitett rózsákon, különösen a centifoliákon él. Egy ezektől nagyobb mértékben megtámadott rózsátó úgy tűnik fel, mintha fehér

pikkelyekkel volna borítva, ami azonban nem más, mint a mult esztendei rovarpajzsok és az új bábok.

A levéltetvek ellen a dohánylevel való locsolás használatos. Fél kiló közönséges dohánnyra 50 kiló forró vizet öntünk és ezt néhány napig állani hagyjuk. Evvel most a növényeket meglocsoljuk és a levéltetvek elpusztulnak.

Rózsák a parkokban.

Ujabb időben sokat beszéltek a Rugosa-hybridákról. Csakugyan különös szép, igen hálados és sikertnyújtó anyagnak ígérkeztek parkszerű kertek díszítésére. Kitünően alkalmazhatók mint előültetvények fásított helyeken, magaslatok beültetésénél és a gyakori rózsavölgyeknél. Kiváló fajoknak bizonyultak e téren Mad. Georges Bruant és Mad. Charles Frédéric Worth. Ezek egész nyáron át szakadatlanul virítanak és folyvást teli vannak bimbókkal, amíg csak a fagy meg nem akasztja a bimbóhajtást. Az előbbi tiszta fehér színű, bimbója hosszúkás, hasonlóan a tearózsához; buján és jól nő. A második ellenben sötétpiros színű, szép virágjai gömbölyűek remontantszerű alakkal, erőteljes növéssel és dús lombzattal. E két faj folytonos virításával kitünő hatást gyakorol és ültetése által mindig jó, kiváló benyomás érhető el. Takaróra télen nincs szükségük. Minálunk mindkét faj 25° R. száraz hideget minden betakarás nélkül elbirtak és legvékonyabb hajtásaik is egészségesek maradtak. Dr. Kaufmann Ernő úrnak új változatai, és pedig: Cibles, Hargitta, Tamoglet, Jelina és Vihorlat a Rugosa-osztályt pompás fajokkal gazdagították. Valamennyi télálló és vigan nő ki újra. Színeik többnyire sötétpirosak és Madame Georges Bruant meg a régi Persian Yellow társaságában kitünő előültetvényül szolgálhatnak nagyobb facsoportozatok előtt. Egyes növényekül is nagyon alkalmasak lehetnek e rózsák, ha erős és jó nyelésben részesülő bokrokká nőttek. Ezt gyönyörű lombzatukból következtetem és biztos vagyok benne, hogy hatásukat bizonyára el nem tévesztik. Az első évben csak jól meglocsolandók, amíg meg nem nőttek; továbbra aztán már nem igényelnek ápolást és ép oly kevéssé lesznek érzékenyek meleg és hideg, mint nedvesség és szárazság irányában.

Hálás parkrózsának ajánlanám továbbá a *Rosa rugosa* Regeliana-rózsát. Növése erőtől duzzadó, tömör, ágai olyanok, mintha nemezzel volnának bevonva és rendkívül kemények. Bokra csak

egyszer virít, egyszerű és bibor-ibolyaszín virággal. Minden virághajtás gyümölcsöt természet, melyek őszszel korálpiros színben ragyognak és különösen a gyümölcsessel teli magas tövek nagy díszét képezik a tájkertészeteknek.

A Ruzgosa-fajok tenyésztése nagyobb mérvben volna eszközözendő mint eddigé, mert kitűnő anyaga kő- és sziklacsoportozatoknál mint egyáltalában minden tájképnel nem könnyen helyettesíthető mással.

Mühle Árpád.

Jubiláris rózsakiállítás.

Az országos magyar kertészeti egyesület fennállásának 10-ik évfordulója alkalmával rendezendő jubilaris rózsakiállítás f. é. június hó 8-án nyílik meg a városligeti állatkerti vendéglő ujonnan épült termeiben. A rendező bizottság által megállapított szabályokat a következőkben közöljük:

1. Az orsz. magy. kertészeti egyesület fennállásának 10-ik évfordulója alkalmából jubilaris rózsakiállítást rendez a városligeti állatkerti vendéglő ujonnan épült termeiben, mely 1895. június 8-án nyílik meg és június 10-én zárul be.

2. E kiállítást az orsz. magy. kertészeti egyesületnek e végre választott rendező-bizottsága vezeti.

3. A kiállításon a magyar korona országainak minden kertésze és kertkedvelője részt vehet.

4. A kiállítás tárgyainak bejelentő iveri a kiállító által kívánt terület pontos feljegyzésével az orsz. magyar kertészeti egyesület titkári hivatalában már most, de legkésőbb 1894. június 3-ig nyújtandók be; az ezentúl jelentkezők a kívánt területre biztosan már nem tarthatnak számot.

5. A kiállítók térdiját nem fizetnek. A rendező bizottság fenntartja magának azonban azon jogot, hogy a kért területet szükség esetében arányosan leszállíthassa.

6. A kiállításra szánt tárgyak a kiállítás helyiségeibe (állatkerti vendéglő) 1895. június hó 5-től 7-éig d. u. 6 óráig bérmentve küldendők a magyar orsz. kertészeti egyesület címére.

7. Levágott rózsák, valamint a belőlők összeállított bokréta, koszorúk, diszített virágkosarak és egyéb diszitmények stb., a kiállítás megnyitása napján reggeli 9 óráig szállíthatók a kiállítási csarnokba.

8. A helybeli kiállítók tárgyaik ápolásáról, tisztántartásáról, oda és visszaszállításáról maguk gondoskodnak. A vidéki kiállítók tárgyait a kiállítási

bizottság kívánatra maga rendezi el, öröködi fölöttük s a kiállítás után a kiállító költségére feladási helyökre küldi vissza. A kiállított tárgyak 1895. június 11-én elviendők s ez alkalommal a bemenet csupán a kiállítóknak és azok alkalmazotainak van megengedve. Mindama tárgyak, melyeket egy nappal a kiállítás bezárása után el nem vittek, az egyesület tulajdonába mennek át. Az e szakaszban említettek alól csupán a vidéki kiállítók képeznek kivételt.

9. A kiállítási helyiségben a levágott rózsák és bokréta elárusítási jogát a rendező bizottság magának tartja fenn.

10. A kiállítók tárgyait az orsz. magyar kertészeti egyesület többféle tiszteletdíjjal, azonkívül egyesületi arany-, ezüst- és kiállítási bronzérmekkel, továbbá oklevelekkel fogja jutalmazni.

11. A kiállítás tárgyainak végbírálatá és kitüntetése 1895. június 8-án történik; a bíráló bizottság által odaitélt érmek és tiszteletdíjak az illető tárgyakon világosan jeleztetnek, nemkülönben az egyesület szakközlönyében is közzé fognak tétetni.

12. Az orsz. magyar kertészeti egyesület rózsakiállítási bejelentő iveri az egyesület titkári hivatalában (IV., Koronaherczeg-utca 16. sz.) a hivatalos órák alatt kedden, csütörtökön és szombaton d. u. 4—7 óráig kaphatók.

13. Az alapszabályok 8. §-a értelmében az egyesület tagjai csupán 1895. évre szóló tagsági jegyök előmutatása mellett élvezhetnek szabad bemenetet. Az egyesületi tagok tagsági jegyök alapján még azonkívül egy egyszeri bemenetre érvényes jegyre tarthatnak számot.

14. A kiállítás 1895. június 8-án, délelőtt 11 órakor nyílik meg.

Budapest, 1895. május hó 18-án.

Rosenbach Ferenc,
kiállítási titkár.

Rakovszky Géza,
a kiállítás elnöke.

*

A rendező bizottság f. é. május hó 21-én tartott ülésén elhatározta, hogy a jubilaris rózsakiállítás alkalmával a következőkben megnevezendő növénycsoportokat fogja a jury ítélete alá bocsátani:

1 Levágott rózsák tekintettel az ujdonságokra 200 fajtában.

2. Ugyanez 100 fajtában.

3. Ugyanez 50 fajtában.

4. Egy Remontant-rózsagyűjtemény.

5. Egy Thea rózsagyűjtemény.

6. Hybride de Thégyűjtemény.

7 Rózsaujdonságok 1892. évtől 1894. évig bezárólag.

8. Különösen szépen fejlődött levágott rózsavirágok.
 9. Nyiló rózsák cserepekben.
 10. Kötészet rózsákból.

Budapesten, 1895. május hó 21-én.

Rosenbach Ferencz,
titkár.

A frankfurti rosista-egylet.

A napokban a pósta vaskos kötetet hozott, mely csodálatunkra az új, ezelőtt egy esztendővel alapított frankfurti rosista-egylet évi jelentését foglalja magában.

Ha az említett egylet serénységéről egyet-mást említettünk is, ez munkásságának csak töredéke volt, amelyet magunk sem akartunk akkoriban annyira becsülni, mint — amint most látjuk — azt megtehettük volna.

A gyakori összejövetelek és társas estélyek alkalmat nyújtottak mindent, ami a rózsával összefüggésben van, megbeszélni. Ez értekezéseknek bizonyára minden résztvevőre kell, hogy behatással voltak legyen, mely behatás aztán a gyakorlatban minden bizonynyal érvényre is jutott.

A rózsá iránti lelkesedés lehellete árad minden egyes jelentésből, melyek immár vastag kötetű szaporodtak; a rózsáügy felfogásában és bonczolgatásában ama komolyság nyilatkozik, mely okvetlenül szükséges ahhoz, hogy a kijelölt cél felé haladhassunk, minden részében érvényre jut és így azt bizonyítja, hogy most már a frankfurti rosista-egylettel, mint a rózsakultúra oly tényezőjével kell számolnunk, mely elől kitérni nem lehet és melynek itélete súlyosan nyom a latban.

Strassheim kitünő vezetése és erőlelkű férfiak segélylete mellett a frankfurti rosista-egylet felvirágozott; minden hónap új tagokat hoz számára, kik mindnyájan lelkesednek az ügyért, melynek szolgálatába állottak. Lehetetlen tehát, hogy ezen, a szabad művészetek egy ága körüli buzgalom embertársaiknál visszhangra ne találjon! Azáltal azonban, hogy működését szélesebb körök számára teszi hozzáférhetővé — amint ez jobban nem eszközölhető, mint évi jelentés kiadása által — a frankfurti rosista-egylet a legjobb úton van. És ezen halad tovább céltudatosan.

Irodalom.

Képek a növényvilágból. Hanusz Istvántól. Kiadja Nyitrai és Társa könyvkereskedése Léván.

Folyóiratunk „a karácsony szent rózsája“, „a növények vándorlása“, „a tulipán“, „a rózsá földrajzi elterjedése“ stb. című cikkeinek szerzője t. olvasóink előtt már nem ismeretlen. Hiszen az itt említett értekezések — melyek a magyar növénytudomány igaz gyöngyeit képezik — kellemes, változatos szép leírása folytán oly elbeszélőt ismertettek meg, aki ritka szerencsével ért ahhoz, hogy a száraz, történelmi adatokat elragadó ecseteléssel díszítse és épen ezáltal még a sokat igénybe vett kertészt is értekezései elolvasására bírja. „Képek a növényvilágból“ című munkájában szerző a történetet érdekes növénytani megjegyzésekkel és az egyes növényekre vonatkozó — a magyar népben fennmaradt apró elbeszélésekkel keveri, és a növényeknek a mű egy külön részében összeállított népies elnevezéseiben, melyek a botanikai névre vezethetők vissza, a kertész oly eszközre talál, melynek nyomán a kívánt növényeket megszerezni bírja, mely növényeket eddig kertjében nélkülöznie kellett, épen azért, mert eddig csak helyi elnevezését ismerte.

A szellemes csevegés által szerzőnek kitünő módon sikerül a kertészet iránti kedvet felébreszteni és élesztetni, és az olvasóval — ha nem is kertészeti kezelésbe avatni, ami nem is célja e műnek — legalább is Flóra birodalmának multját és epizódjait megismertetni.

E mű az olvasónak néhány kellemes órát fog szerezni és méltó a legnagyobb körű elterjedésre.

Személyi hírek.

Guillot Pierre hirneves rózsatenyésztő, Jean Bap. Guillot fia és lyoni rózsakertészetének utóda, Faure Felix a francia köztársaság elnöke által a francia mezőgazdasági érdemrend lovagkeresztjével lett kitüntetve.

Hooibrenk Dániel †. A kertészvilág egy oszlopos tagja, Hooibrenk Dániel, 82 éves korában halt meg. Örök emlékezetében fog maradni a hozzá közel állóknak, kik tevékenységét ismerték. Születésére nézve bár hollandi volt, mégis Ausztriában érezte magát otthon, hol kertészeti és növénytani ismereteit, melyeket részben ázsiai és egyiptomi utazásai alkalmával szerzett, akadálytalanul érvényesíthette. A Ferenc Józsefrend és a francia becsületrend lovagja volt.

ÁLTALÁNOS KERTÉSZET.

A champignon-tenyésztés Páris kőbányaiban.

Wendisch Ernő-től, Berlin.

(Vége.)

Csodálatos, mennyi faja a champignonnak található. Van egészen szürke, aztán többé-kevésbé fehéres, kicsiny és nagy, hosszú szárral és röviddel is stb. és minden tenyésztő a vevőinek legmegfelelőbb fajokat választja ki magának, ezeket tenyészt és lehetőleg más fajtól menten tartja őket. Leginkább egy rövid és vastag szárú fajt nevelnek, mivel ez igen nagyra nő annélkül, hogy megrepedne s ezt rendszeren jobban meg is fizetik.

A champignon-tenyésztésre használt földalatti boltok hőmérséklete sohasem haladja felül a 8–12 fokot. Jó eredmény elérésének főfeltétele azonban az egyenletes hőmérséklet a folyosókban. Azért e cél eléréséhez végett a leghosszabb folyosók végén a földfelszíntől kezdve a mélységig egy lyuk van alkalmazva, mely rendszeres szellőztetésre szolgál. Általában a tenyésztő ezen egy főfeltételt különböző eszközök által ügyesen tudja elérni azáltal, hogy folyosókat zár el vagy nyit ki, vagy széntűzet gyűjt közvetlen közelben vagy éppen a bejárat alatt, ahol meleg és hideg levegő váltakozó hatása célját elősegíti stb.

Egyenletes hőmérséklet és megfelelő ventiláció nélkül a földalatti boltzatokban a champignon-tenyésztés nem lehetséges, azért vannak is kőbányák, melyek csak nyáron és olyanok, melyek csak télen használhatók előnyösen, a szerint amint a külső légmérséklet a boltok belsejére hat.

Ha a champignon aratása teljesen be van fejezve, akkor a teljes készletet a fölszínre hozzák és megteszik az előkészületeket az új vetéshez. Először is a földet leveszik a dombokról és használatlan folyosókba dobják, mivel nem érdemes a felszínre szállítani. A szemetet azonban felhozzák és köbméterje 7 forintjával kel el a szomszéd főzeléktérmetelőknél, kik a régi champignonmaradékot mindenképp fölé helyezik. Ezután a belsőnek gondos kitakarítása következik. A folyosókat, valamint a falakat lapáttal és seprővel jól lekaparják és minden régi szemét- és földmaradványt eltávolítanak. Erre az egész kőzetet jól behintik kőporral, mert a tisztaság szintén egyik főfeltétele a sikernek. Ha erre nem fordítjuk a legpontosabb figyelmet, egy egész vetés eredménye elveszhet. Hogy pontosan veszik, annak bizonyítéka az, hogy a halmok leszakítását és tisztítását méterenként 2–2½ frankjával fizetik. Semmi esetre sem kel-

lemesnek mondható munka ez és gyakran csak kis egyének által végezhető, mert a boltok magassága néha csak 75 cm., helyenkint meg 2½ m. és még többet ér el. Mivel ezen alvilágban örökös sötétség uralkodik, a munkálatok megvilágítása végett kis olajlámpákat használnak, melyek kis cölöpre erősítve a kőzetbe, illetve repedésekbe illesztetnek.

Néha megtörténik, hogy folyosók teljesen beomlanak, vagy hogy víz nyomul be, mely az ültetvényt egészen tönkretesz. Ha ily balesetek beállanak, a tulajdonos a bérlővel szemben a kötött szerződés értelmében kártérítésre van kötelezve és rendszeresen a champignon-ültetvény egy hossz méterje 8 frankra becsültetik. Azonban a legmagasabb kártérítés is alig felét teszi ki a várható eredménynek, mert 8 frankkal éppen az elveszett munkaköltség lesz fedezve.

Körülbelül mondható, hogy Páris környékének 4–500 champignon-ültetvényese közül mindegyik átlag 2000 frank ára friss lótrágyát használ el ültetvényei számára, melynek legnagyobb részét az egyesült társas kocsi- és lóvasút-társaság szolgáltatja 10.000-nél több lovával.

Nagy ellenségei a champignonnak a patkányok. Nem eszik meg ugyan ezeket egészen, mindazáltal a rágesálás folytán a gombák nem nőnek tovább és ugrándozásukkal is sok apró gombát szakítanak ki. E terhes állatoktól, melyek elég gyakran még a munkások kenyerét is elcipelik, sőt az olajlámpák belét is megeszik, úgy lehet szabadulni, hogy több helyen tányérokat állítunk fel vajban sült apró szivacsdarabkákkal és melléjük sósvízzel teli tálat teszünk. A szivacsokat az állatok mohón elnyelik, de ezek gyomrukban felpuffadnak; szomjótól kínozva most neki esnek a sósvíznek és ennek folytán annál gyorsabban elpusztulnak.

Aki különben bővebb tájékozást akar a champignon és más gombák tenyésztése terén, annak a Neumann J., Neudamm kiadásában megjelent könyveket: „A champignon-tenyésztés egész terjedelmében“ ajánlom. A bel- és külföld ültetvényeiben nyert legértékesebb tapasztalatokra való tekintettel 56 ábrával, ára vászonban 2 márka; és Wendisch E. Trüffel und Morchel. Leírás, természetes és mesterséges termelés és értékesítés, 15 ábrával, ára 1 márka 50 f. vászonkötésben.

Chrysanthemum nipponicum. Franchet.

Irta: Sprenger C., Nápoly melletti San Giovanni a Teduccioában.

Chrys. nipponicum a Leucanthemum*) csoport-hoz tartozik és Japánban Nippon szigetén honos. A gyökér csomós, rostos, az erőteljes törzs kitar-tóan 30 cm. magas. Levelei világos zöldek, lándzsas-alakúak, szélezettek, czifrázottak és meglehetősen vastagok. Az igen nagyszámú virágfejek hosszú száruak, a táblalevelek sárgák, a sugarak ellenben hófehérek és augusztustól decemberig fordulnak elő; ezért a kertészre nézve nagy beccsel bírnak. Megfelelő ápolás mellett azonban majdnem minden időben virágoztatható. A legnemesebb és legszebb Margueriták ezek, melyek röptében fogják meghódítani a sziveket. Márcziusban vetve, október-ben már virágnak, öregebb növények erősen szétágazók lesznek és túlgazdagon virágnak, úgy hogy a növények hógömbökhöz hasonlóknak tűnnek fel. A tenyésztés mindenképen sikerül, cserépekben, hideg trágyaágyban, üvegházban, szabad földben és szobában. A szép Chrys. 1892-ben hozatott Európába és ez ősszel kezdi diadalmenetét.

Szobanövények tenyésztése.

Az itt következő megjegyzések csak csekély útmutatásul akarnak szolgálni, hogyan kaphatók szép virág- és levélnövények a szobában, melyeket azonban lelkiismeretesen végre kell hajtani.

Egészséges levegőt, sok világosságot és jó vizet a növények minden körülmények között megkivánnak. Locsolni csak puha, langyos eső- és folyóvízzel szabad, sohasem túl sokat, sem nagyon keveset, tehát csak akkor, ha a föld száradni kezd. Minden cserép ujunkkal megtapintandó, hogy meggyőződünk, vajjon többet, kevesebbet vagy semennyit sem kell öntözni; ha öntöz az ember, öntözzön erősen, annyit, amennyi vizet a cserép elbir.

Léghuzam minden növénynek árt, ép úgy a hideg, metsző téli levegő. Ha a szobák télen fagyos időben szellőztetnek, a növények kendővel való letakarás által védendő, vagy más szobába viendő. A levelek tisztasága a növény egészségé-nek egyik alapfeltétele. Amint a tisztítás szűk-ségessé válik, szivacsos vagy puha kendővel törölgessük meg őket. A cserép földje semmivel sem földendő le, ellenkezőleg, a levegő nyersen

*) *Leucanthemum grandiflorum* — maximum — uliginosum, szabad-földi legesebb és legkedveltebb perennisei közé soroztatvák, és kiválóan megérdemlik az ajánlást, annál is inkább örvendünk az új *nipponicum*ra és Sprenger úrnak ezért — mint sok más — intézkedéséért csak hálával tartoznak. *A szerk.*

szabad közlekedést vele és azért jó, — a mint az öntözés által keménynyé vált, egy kis botocskával meglazítani, de mindenesetre úgy vigyázva, hogy a gyökereket meg ne sértsük.

Trágyalé kitünő szolgálatokat tesz, és ha ilyen rendelkezésünkre áll, trágyázzunk természetes trágyával, mely mindig a legjobb. Trágyával felér a fűrészpör, vagy vízben oldott tehénhulladék, melylyel néhány nap multán öntözni lehet.

Bimbózdó vagy virágzó növényeket virágzásuk ideje előtt vagy alatt csak a legsürgősebb esetekben szabad helyükről eltávolítani vagy megfordítani, és hogy ilyenmő változtatások mily káros befolyással vannak, arról legjobban tanuszkodnak a kaméliák, melyek bimbóikat egyszerűen elvetik. A többi növény, ha nem is ily röviden végez, mégis sokat szenved ezáltal, mivel a megszokott világos oldalról le- és másikat meg kell szoknia.

Dohányfüst sohasem árt (nem szabad ez alatt kályhafüstöt is érteni, amely a növényekre nagyon ártalmas). A dohányfüst a netalán befészkelődő ártalmas férgek elpusztítását elősegíti.

A télen virító növények nyáron át 3—4 hónapig a szabadban árnyékos helyen hagyandók.

Olasz Canna-ujdonságok.

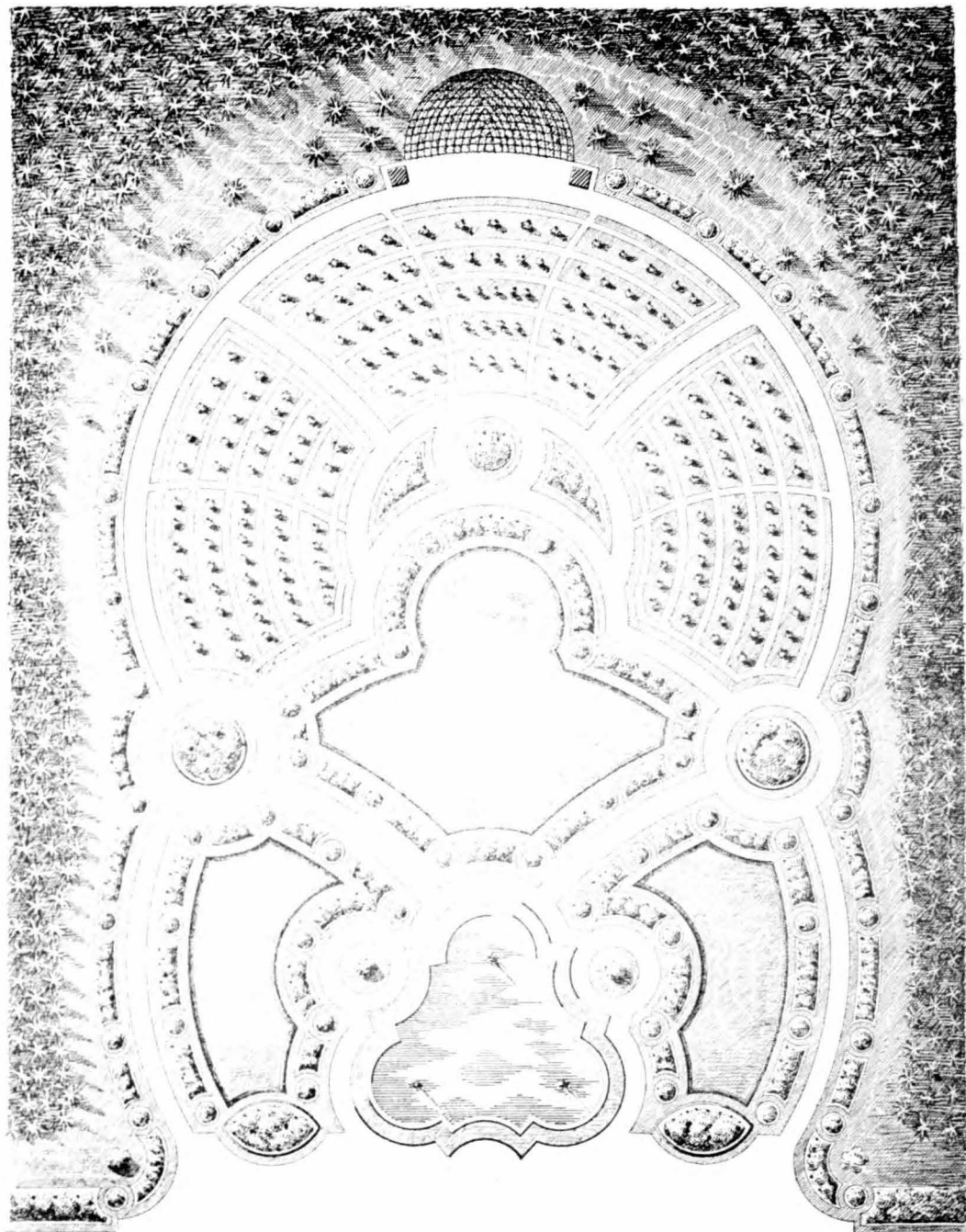
Damman és társa f. év őszére új változatul a következő két Cannafajt adják át a forgalomnak.

Itália. Levelei musaszzerűek, majdnem merőlegesek, könnyedén visszahajtvák, élénkek és friss zöld színűek, fehér szegélylyel. Szára 3 méter magas. Virágbuga óriási, körülbelül 20 cm. hosszú és virággal teli. Virágjai igen nagyok, körülbelül 10—12 cm. hosszú pártákkal, fényes skarlát színű és széles aranyárga szegélylyel. Szakadatlanul virít tavasztól kezdve őszig és valószínűleg télen át is alkalmas növényházakban. Ezt a Canna-félet kétségkívül igen nagy díjjakkal fogják jutalmazni.

Austria. Levelei musaszzerűek, világos zöldek, igen szépek és számosak. Szára 3 méternyire is megnő. Virágbuga karcsu és levelei föle emelkedő. Virágjai igen nagyok, zárt tulipánalakúak, telt kanárisárgák ezüst fényvel befuttatva és belsejében gyenge barnáspiros pettyekkel. Áprilistól decemberig virít és házban valószínűleg télen is. Gyönyörű csoportnövény és csakugyan remek.

(Azon helyzetben leszünk talán, hogy olvasóinknak legközelebb az előbbi Cannafaj egy színes ábráját nyújthatjuk, amely a mi véleményünk szerint is képes lesz minden eddig ismert Cannafajt háttérbe szorítani. *A szerk.*)

Kiadója: MÜHLE VILMOS TENESVÁROTT.

Méret: 1:250

1 Méter

MÜHLE ÁRPÁD
TENESVÁR.